

Базиляк Наталія Олегівна, доктор наук з держ.управління, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української та іноземних мов, Львівський державний університет фізичної культури ім.І.Боберського, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-9475-1213>

Решетняк Євгенія Сергіївна, старший викладач кафедри управління та адміністрування ННІ "Каразінська Школа Бізнесу", Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0002-3756-6943>

Міняйло Наталія Вікторівна, доктор філософії з філології, викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, <http://orcid.org/0000-0002-4643-3309>

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У МІЖДИСЦИПЛІНАРНУ ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Запропоноване дослідження проливає світло на те, як професійно-орієнтована англійська мова у ЗВО інтегрується з міждисциплінарною підготовкою фахівців, активно використовуючи новітні освітні моделі, методи та інноваційні технології. Актуальність обраної теми викликана глобалізаційними процесами у професійній діяльності та освіті, необхідністю формувати комплексні компетенції у студентів, особливе місце серед яких мають займати мовні, професійні та міждисциплінарні складові. Професійна англійська комунікація дає можливість студентам ефективно оперувати фаховими знаннями, писати актуальні наукові публікації та вільно почувати себе учасниками міжнародних проєктів і академічних конференцій.

Визначено рівень наукової розробки зазначеної проблеми. Окреслено специфічні складові популярних програм, призначених для використання у вищих навчальних закладах, у яких навчаються фахівці різних спеціальностей: English for Specific Purposes, Content and Language Integrated Learning, English-Medium Instruction та Language Across the Curriculum тощо. Встановлено, що ESP зорієнтована на конкретні професійні потреби здобувачів освіти та формує їх мовну компетентність, безпосередньо пов'язану з їх майбутнім фахом. CLIL та ЕМІ забезпечують одночасне опанування змістових дисциплін та англійської мови, підвищують так звану академічну двомовність, розвивають критичне мислення і міждисциплінарні навички, дозволяє застосовувати мовну підготовку в усіх аспектах навчального процесу та системно використовувати англійську у різних предметних контекстах тощо.

Доведено важливість використання таких інноваційних технологій як проєктно-орієнтоване та завдання-орієнтоване навчання, кейс-методи,

перевернуті класи, VR/AR-симуляції, EdTech-платформи, мобільні застосунки та елементи гейміфікації. Саме вони мотивують студентів до навчання, розвивають їх навички міжкультурної комунікації, колаборацію і критичне мислення, а також підпорядковують навчальний процес до вимог сучасного професійного середовища.

Сформульовано рекомендації як оптимізувати міждисциплінарну підготовку, щоб інтегрувати мовні та фахові завдання, активно застосовувати цифрові технології, дотримуватися міжкафедральної співпраці та підвищувати кваліфікацію викладачів. Зроблено висновок, що завдяки системному поєднанню інтегрованих моделей навчання з новітніми інноваційними технологіями стає можливою підготовка конкурентоспроможних фахівців, які ефективно взаємодіятимуть у глобальному освітньо-професійному просторі, розвивати критичне мислення та професійну комунікацію англійською мовою.

Ключові слова: професійно-орієнтована англійська мова, міждисциплінарна освіта, ESP, CLIL, EMI, інноваційні технології, інтегроване навчання.

Bazyliak Nataliia Olehivna, Doctor of Science in Public Administration, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian and Foreign Languages, Ivan Boberskij Lviv State University of Physical Culture Faculty of Postgraduate and Distance education, Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-9475-1213>

Reshetniak Yevheniia Serhiyivna, Senior Lecturer, Department of Management and Administration, «Karazin Business School», V.N. Karazin Kharkiv national university, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0002-3756-6943>

Miniailo Nataliia Viktorivna, Philosophy Doctor in Philology, Lecturer of the Department of Foreign Languages and Crosscultural Communication, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, <http://orcid.org/0000-0002-4643-3309>

CONTEMPORARY STRATEGIES FOR INTEGRATING PROFESSIONALLY ORIENTED ENGLISH INTO INTERDISCIPLINARY TRAINING FOR HIGHER EDUCATION STUDENTS

Abstract. The proposed study sheds light on how professionally oriented English in higher education institutions is integrated into interdisciplinary training of specialists, actively using the latest educational models, methods, and innovative technologies. The relevance of the chosen topic is due to globalization processes in professional activity and education, the need to develop comprehensive competencies in students, among which language, professional, and interdisciplinary components should occupy a special place. Professional English communication enables students to effectively apply their professional knowledge, write relevant scientific

publications, and feel comfortable participating in international projects and academic conferences.

The level of development of this issue in domestic and global science has been determined. Specific components of popular programs designed for use in higher education institutions where specialists of various specialties study have been outlined: English for Specific Purposes, Content and Language Integrated Learning, English-Medium Instruction, and Language Across the Curriculum, etc. It has been established that ESP is oriented towards the specific professional needs of students and develops their language competence directly related to their future profession. CLIL and EMI ensure the simultaneous mastery of content disciplines and the English language, increase so-called academic bilingualism, and develop critical thinking and interdisciplinary skills. LAC allows language training to be applied in all aspects of the educational process and the systematic use of English in various subject contexts.

The importance of using innovative technologies such as project-based and task-based learning, case methods, flipped classrooms, VR/AR simulations, EdTech platforms, mobile applications, and gamification elements has been proven. These technologies motivate students to learn, develop their intercultural communication, collaboration, and critical thinking skills, and adapt the educational process to the requirements of the modern professional environment.

Recommendations have been formulated on how to optimize interdisciplinary training to integrate language and professional tasks, actively apply digital technologies, maintain interdepartmental cooperation, and improve the qualifications of teachers. It is concluded that the systematic combination of integrated learning models with the latest innovative technologies makes it possible to train competitive specialists who will effectively interact in the global educational and professional space, develop critical thinking, and communicate professionally in English.

Keywords: professionally oriented English, interdisciplinary education, ESP, CLIL, EMI, innovative technologies, integrated learning.

Постановка проблеми. Для новітньої вищої освіти характерне зростання ролі іншомовної комунікації, що виступає важливим інструментом професійної діяльності фахівця будь-якої галузі знань. Як переконують Н. Прус, О. Зінченко та С. Лембік, «у сучасному глобалізованому світі міжкультурна комунікація стала невіддільною частиною професійної діяльності фахівців різних сфер. Особливо важливою вона є для майбутніх філологів, перекладачів, педагогів та інших спеціалістів, чия діяльність безпосередньо пов'язана із взаємодією між представниками різних культур. Ефективна міжкультурна комунікація вимагає високого рівня професійної мовної компетентності, яка охоплює знання мовних норм, володіння лексичними та граматичними структурами, а також розуміння культурних особливостей комунікативного процесу» [11, С. 190]. Ринок праці та інтернаціоналізований освітній простір вимагають від теперішніх випускників не лише володіння спеціальними професійними компетентностями, але й достатнього рівня іншомовної підготовки, яке дозволить ефективну взаємодію у багатонаціональних колективах, роботу з іншомовними джерелами інформації

та участь у міжнародних проєктах. І. Куліш та Г. Королук зазначають, що «дослідження ринків праці таких країн, як Великобританія, Німеччина Китай, Мексика, Бразилія, Індонезія, свідчить, що роботодавці шукають наступні атрибути у потенційних працівників: відповідний набір навичок – 81%, вільне володіння англійською мовою – 79%, галузеві знання – 62%, освітній рівень – 61%, інші – 23%. Слід зазначити, що володіння англійською мовою займає другу позицію, що свідчить про зростання значення мови міжнародного спілкування у сучасному світі глобалізації та інтеграції. В середньому 68% роботодавців у світовому бізнесі проводять оцінювання англійської компетентності своїх робітників, а 91% респондентів вважають корисним для своєї справи знання англійської мови своїми співробітниками» [9, С. 55]. Такої ж думки дотримуються автори дослідження «Іншомовна комунікативна компетентність: поняттєвокатегорійний дискурс», наголошуючи, що «у сучасному світі ми є свідками докорінних змін в усіх сферах суспільного життя. Науково-педагогічна проблема формування навичок іншомовної комунікації майбутніх фахівців є складною й актуальною. Її актуальність зумовлена глобалізаційними процесами у сучасному суспільстві, інтеграцією світової економіки, поглибленням міжнародних відносин, розширенням партнерства та пришвидшенням процесів обміну інформацією завдяки стрімкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Сьогодні глобалізаційні процеси у міжнародній економіці та бізнесі привели до того, що здатність до ефективної іншомовної комунікації стає надзвичайно важливою умовою для розвитку успішної кар'єри і професійного зростання фахівців різних спеціальностей і професій. А швидкий та невпинний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій пришвидшує комунікативні процеси як на рівні міжособистісної взаємодії, так і між організаціями, закладами освіти, державами тощо. За таких умов змінюються вимоги до рівня володіння іноземними мовами, а формування навичок іншомовної комунікації стає обов'язковим компонентом професійної підготовки майбутніх фахівців різних галузей народного господарства» [10, С. 2].

Погодьмося, що традиційні методи вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти практично не інтегруються з фаховою підготовкою студентів, тому мовні знання засвоюються формально і не передбачають достатнього розвитку професійно-комунікативних умінь. Саме тому важливо застосовувати професійно-орієнтовану англійську у міждисциплінарній підготовці фахівців, що забезпечити гармонійне поєднання мовної компетентності і фахового знання.

Обрану нами тему дослідження вважаємо актуальною, адже ключовою вимогою конкурентоспроможності молодого фахівця міжнародного класу є підвищений рівень володіння іноземною мовою. Те саме стосується участі у міжнародних академічних програмах, обміні студентів та можливості навчатися на дуальній формі. Інтеграція професійно-орієнтованої англійської у міждисциплінарній підготовці у ЗВО – це ефективний і важливий крок для підвищення ефективності освітнього процесу та формування фахівців нового покоління, здатних успішно реалізовуватися в професійному житті. За

А. Гріччиною, «сучасна вища освіта висуває нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців, конкурентоздатність яких визначають не тільки глибокі професійні знання і вміння їх гнучкого застосування, але й готовність вирішення професійних задач в умовах іншомовної комунікації, спроможність легко інтегруватися в Європейський освітній простір» [5, С. 113].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що питаннями інтеграції іноземних мов у професійній підготовці учасників освітнього процесу активно займаються сучасні педагоги і методисти, серед яких варто відзначити Н. Бідюк, М. Камінську, Т. Бухінську, Л. Гладкоскок, О. Мельник, А. Гріччину, Н. Івасів, Г. Бакаєва, О. Борисенко та інших. І. Зуєнок, В. Іваніщева, Л. Клименко, Т. Козимирська, С. Кострицька, Т. Скрипник, Н. Тодорова, А. Ходцева адаптували до сучасних вимог навчальну програму для міждисциплінарного викладання професійної англійської мови. О. Хоменко переконує, що інтегроване навчання може гармоніювати формування професійної та іншомовної комунікативної компетентності єдності, адже воно сприятиме єдиному системному сприйняттю світу та взаємопроникненню культур [12]. О. Кирильчук вивчає проблеми інноваційних підходів до розвитку іншомовної комунікації, називаючи «інновацією» практичний засіб для задоволення потреб суспільства [7]. А. Зеленько, Л. Морська, Л. Калініна досліджують міждисциплінарну інтеграцію та компетентнісний підхід формуванні мовної підготовки майбутніх фахівців тощо.

Незважаючи на очевидну зацікавленість зазначеною проблемою, недостатньо дослідженим залишається питання цілісної інтеграції професійно-орієнтованої англійської мови у міждисциплінарну підготовку майбутніх фахівців в умовах українських ЗВО. Особливої актуальності набуває вивчення сучасних інноваційних підходів, які дозволяють забезпечити ефективну взаємодію мовної та фахової складових освітнього процесу.

Мета статті – проаналізувати сучасні підходи, що забезпечують інтеграцію професійно-орієнтованої англійської мови в міждисциплінарному навчанні студентів закладів вищої освіти та визначають ефективні шляхи підвищення якості їх мовно-фахової підготовки. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких основних завдань:

- розглянути наукові підходи, що сприяють інтеграції іноземної мови у професійну підготовку здобувачів;
- охарактеризувати сучасні концепції типу ESP та з'ясувати їх роль у наданні якісної міждисциплінарної освіти;
- визначити основні моделі та інноваційні технології інтегрованого навчання англійської мови у ЗВО;
- представити оптимальні шляхи проведення міждисциплінарної підготовки англійською мовою, яка була б повністю професійно-орієнтованою.

Щоб усебічно представити досліджувану тему, нами було використано цілу низку науково-практичних методів. За допомогою синтезу і аналізу ми підбрали необхідну літературу, що стосується проблем інтеграції іноземних мов, узагальнень педагогічного досвіду і порівняння сучасних освітніх моделей. Метод систематизації дозволив визначити ключові тенденції

розвитку спеціалізованої мовної підготовки та спрогнозувати перспективи її інтеграції у міждисциплінарний контекст.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає Н. Івасів, «професійна підготовка – це цілеспрямований процес навчання реальних і потенційних працівників професійним знанням та вмінням з метою набуття навичок, необхідних для виконання професійних функцій. Цьому сприяють різні форми здобуття професійної освіти – навчання у вищих і спеціалізованих навчальних закладах освіти, стажування на курсах підвищення кваліфікації, удосконалення професійної майстерності на виробництві» [6, С. 21] тощо. Спеціалізоване вивчення іноземної мови сьогодні стає ключовим чинником підвищення якості вищої освіти та показником міжнародної конкурентоспроможності її випускників. Навіть більше, іншомовна компетентність має органічно вплітатися у міждисциплінарний освітній процес, повністю відображаючи зміст фахових дисциплін конкретних спеціальностей. В такому контексті роль своєрідних інтеграторів перебрали на себе численні мовні концепції, серед яких доцільно виокремити *English for Specific Purposes (ESP)* / *Англійську мову для спеціального спілкування* та *English for Academic Purposes (EAP)* / *Англійську мову для професійного спілкування*. З їх допомогою мова стає не просто засобом комунікації, а способом реалізації професійної діяльності. Як зазначають автори «Програми з англійської мови для професійного спілкування», її загальною метою «є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ» [1, С. 8]. Виникнення АМПС спричинили радикальні зміни в національній системі вищої освіти України, коли розпочався процес інтеграції нашої країни в європейський освітній простір. «На основі принципів інтернаціоналізму, плюрилінгвізму, демократії, рівноправності та інновацій програма АМПС:

- встановлює національні параметри викладання та вивчення, що відповідають міжнародно визнаним стандартам, описаним у Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти (ЗЄР, 2001 р.);
- є багатовимірною і модульною за своєю структурою та організацією;
- забезпечує стандартизовану базу для розробки університетських курсів і планів відповідно до професійних потреб студентів та очікувань суспільства;
- сприяє мобільності студентів та їхній конкурентоздатності на ринку праці;
- заохочує до навчання впродовж усього життя та до самостійності у вивченні мов;
- посилює привабливість та конкурентоздатність вищої освіти в Україні шляхом надання прозорості та гнучкої системи викладання/вивчення мов» [1, С. 8].

Ще однією важливою концепцією є впливовим підходом є *Content and Language Integrated Learning* / *Предметно-мовне інтегроване навчання*. На сайті Відділу міжнародних зав'язків Запорізького національного університету CLIL названо методологією «інтегрованого викладання предмету та іноземної мови. Підхід засновується одночасно на двох фокусах: навчальній дисципліні

та іноземній мові, що уможлиблює їхнє одночасне викладання і вивчення. Як результат, студенти покращують знання з предмету та мовні й мовленнєві навички. Методологія CLIL має багато технологій, серед яких: методика душі, мовний табір, обмін студентами, виконання місцевих проєктів, виконання міжнародних проєктів, проживання в сім'ях, навчання і робота закордоном, вивчення одного або кількох предметів іноземною мовою, часткове занурення, повне занурення, двостороннє занурення, подвійне занурення» [14]. Якщо застосовувати методику предметно-мовного інтегрованого навчання, слід розуміти, що «успішне вивчення контенту (предмету) залежить від знань мови, а формування вищого рівня мови залежить від контенту. Методологія CLIL вимагає спеціальних навчальних ресурсів, що між собою інтегровані, накладаються та вимагають значної концентрації, збалансовані між собою завдяки перехресним зв'язкам та взаємній підтримці. Такий підхід допомагає студентам сформувати відчуття впевненості, експериментуючи з мовою, контентом та організацією навчального процесу» [14].

Окремої уваги заслуговує модель *English-Medium Instruction (EMI)* / *Англійська мова навчання*, широко застосовувана в університетах Європи. Вона передбачає викладання фахових дисциплін англійською мовою без мови-посередника. «На перший погляд, – стверджує Уте Сміт, – викладання англійською мовою (EMI) може здатися терміном, який сам по собі не потребує пояснень, описуючи будь-яку форму формальної освіти, в якій викладання здійснюється англійською мовою в умовах, коли англійська є іноземною або другою мовою принаймні для деяких учнів та/або вчителів. Однак, відображаючи складну історію та глобальне поширення англійської мови, реальності EMI є складнішими з точки зору географічного розташування, рівня освіти та орієнтації, учасників, яких це стосується, та мов, що використовуються» [15, С. 499]. АМН сприяє максимальній інтернаціоналізації освітнього процесу, однак є складною для студентів, що не володіють достатнім рівнем мовної підготовки та може ставити під загрозу якісне засвоєння ними змістових компонентів фахових дисциплін.

Мовна підготовка у ЗВО часто послуговується проєктно-орієнтованими та завдання-орієнтованими підходами (Task-based language teaching), у межах виконання автентичних професійних завдань. За А. Шикун, «цей підхід пропонує численні переваги для тих, хто вивчає мову, сприяє засвоєнню мови та розвитку комунікативних навичок у змістовний та захоплюючий спосіб. З цієї причини цей тип навчання зосереджується на підвищенні рівня володіння мовою. Виконуючи автентичні завдання, учні знайомляться з широким спектром мовних структур, словникового запасу та функціонального використання мови. Такий вплив полегшує набуття нових мовних особливостей і покращує загальний рівень володіння мовою. Зосередження на значенні також дозволяє учням розвивати вільне мовлення та комунікативну компетентність, що дозволяє їм більш ефективно висловлюватись у реальних життєвих ситуаціях. Крім того, TBLT використовує внутрішню мотивацію учнів, надаючи їм завдання, які є актуальними, цікавими та пов'язаними з їхніми особистими інтересами та потребами. Такий підхід сприяє активній участі та

формує позитивний досвід навчання» [13, С.124]. Здобувачам освіти пропонується написати технічні звіти, презентувати бізнес-проекти, підготувати клінічні кейси чи створити прототипи інженерних рішень англійською мовою. Так формуються унікальні мовні вміння, навички колаборації, критичного мислення і міжкультурної комунікації.

Активне використання інформаційних технологій також ефективно сприяє інтеграційним процесам. Йдеться про так зване *Технологічно підсилене навчання / Technology-Enhanced Learning (TELL, CALL)* під час якого аналізуються іншомовні тексти і мовлення за допомогою використання електронних корпусів, платформ дистанційної освіти, віртуальних симуляторів та інструментів штучного інтелекту тощо.

Як бачимо, кожна з описаних вище концепцій, попри свої очевидні «плюси» і «мінуси», утворює єдність думки, що мовна освіта у вищій школі не може бути ізольованою, а повинна розвиватися у тісному зв'язку із фаховою підготовкою. Разом з тим, важливо використовувати гнучку комбінацію різних моделей, які б могли врахувати специфіку кожної окремо взятої спеціальності, рівень мовної підготовки здобувача освіти, а також стратегічні пріоритети ЗВО.

Без сумніву, провідною концепцією, що застосовується в університетському навчанні, є *English for Specific Purposes / Англійська мова для спеціальних цілей*, адже вона завжди орієнтується на конкретних професійних потребах студентів, тому добирає для вивчення такий лексико-граматичний матеріал, жанрові форми і комунікативні ситуації, що відповідають фаховій сфері майбутнього спеціаліста. Вона розвиває здатність користуватися англійською мовою як робочою у професійному середовищі. Цілковито погоджуємося з думкою Н. Кобзей, що «на теперішній день головне завдання для освітян полягає у створенні належних умов для формування нового, незалежного, морального, духовно багатого і висококваліфікованого покоління, яке безперешкодно змогло б зайняти гідне місце в сучасному розвинуті, автоматизованому, однак, корумпованому та політично заангажованому світі. Молоде покоління має бути готовим до активних дій, має наполегливо досягати намічених цілей, проявляти творчість і нестандартне мислення, бо лише тоді ринок праці відкриє перед ними свої багатообіцяючі двері. Отримані під час навчання знання, уміння і навички випускники вишів повинні ефективно застосовувати для того, щоб вільно почувати себе в новому “постіндустріальному” світі» [6, С. 343]. Поєднання мовних завдань із контентом профільних дисциплін розвиває їх комплексні компетентності: студенти вивчають професійну термінологію, вчать аргументувати і структурувати думки, вести дискусії та оформляти результати власних досліджень відповідно до міжнародних стандартів. Адже в умовах тотальної глобалізації та академічної мобільності, майбутні фахівці повинні бути готовими до «безболісної» інтеграції у міжнародні наукові та професійні спільноти.

Можна резюмувати, що інтеграція мовної та фахової освіти сприяє розвитку міждисциплінарних компетентностей здобувачів вищої освіти, формує спеціалістів нового покоління, які не лише оперують професійними знаннями,

але й вільно комунікують у міжнародному просторі. А все тому, що під час навчання здобувають знання за допомогою нетрадиційних методів. Скажімо, через *проектне навчання (Project-Based Learning, PBL)*, коли залучаються до міждисциплінарних проєктів (досліджень, бізнес-планів, інженерних рішень) англійською мовою, посилюючи не лише мовну компетентність, а й *soft skills*: командну роботу, креативність, навички презентації. За допомогою *кейс-методу / Case Study Method* (використання реальних або змодельованих професійних ситуацій англійською мовою) майбутні фахівці аналізують проблеми, знаходять і презентують рішення, використовуючи професійну лексику своєї спеціальності.

Практикуючи *Blended Learning* /змішане навчання, ЗВО іноді вимушено поєднують традиційні аудиторні заняття із цифровими платформами типу Moodle, Google Classroom чи Coursera. Вони дозволяють студентам виконувати завдання онлайн, брати участь у форумах, переглядати відеолекції англійською мовою. Цікавою також є практика *Flipped Classroom / перевернутого класу*. Вона передбачає, що з англomовними відео та статтями студенти знайомляться самостійно, а під час аудиторних занять відпрацьовуються практичні навички у вигляді дискусій, рольових ігор, групових завдань тощо.

Для активізації словникового запасу, індивідуалізації навчання та створення текстів, перекладів і тренування академічного письма вітається використання інтерактивних платформ типу Quizlet, Kahoot, Mentimeter, мобільних застосунків Duolingo, LinguaLeo, Grammarly та генеративних технологій ChatGPT, Copilot. Революційною і найцікавішою для молодого покоління, безсумнівно, є гейміфікація / *Gamification* навчального процесу. Маємо на увазі застосування ігрових технік (бейджів, рівнів, змагань, квестів) у вивченні професійної англійської, що підвищують мотивацію та створює інтерактивне мовне середовище спілкування. Як стверджує К. Галацин, «сучасний розвиток міжнародних відносин, вільний діалог з європейськими країнами вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців зі сформованою іншомовною компетентністю. Це, у свою чергу, вимагає від викладачів упровадження в освітній процес інтерактивних навчальних методик. Вивчення іноземної мови не обмежується монотонним повторенням слів і граматичними вправами. Викладач має використовувати такі методи навчання, які дають студентам змогу відчувати власний прогрес у вивченні мови, ситуацію успіху, а отже, зробити навчання легким і цікавим. Цікавим методом викладання іноземної мови є гейміфікація, яка сприяє розвитку ігрового рефлексу, активності студентів на заняттях, комунікативних навичок, здатностей налагоджувати співпрацю, будувати здорову конкурентну взаємодію» [4, С. 247]. Дослідниця рекомендує, скажімо, студентам технічних спеціальностей вивчати англійську мову, «використовувати дві стратегії гейміфікації навчання. З одного боку, викладач застосовує на занятті вже готову гру та розробляє стратегію її реалізації для досягнення певних освітніх цілей (картки, настільні ігри, кубики). З іншого боку, має місце альтернативна стратегія, коли до традиційного освітнього матеріалу додаються елементи гри (наприклад, зворотний відлік під час виконання вправ, бали, премії тощо)» [4, С. 247].

Віртуальна та доповнена реальність (VR / AR) дозволяють симулювати професійні ситуації (медичні операції, інженерні експерименти, бізнес-переговори) англійською мовою та допомагають створити максимально наближену до реальності комунікативну умову.

Інтеграція англійської мови у професійну підготовку фахівців у ЗВО відбувається через різні моделі – CLIL, ESP, EMI та LAC, які передбачають використання інноваційних технологій (проектне навчання, кейс-метод, симуляції, VR/AR, гейміфікацію, перевернутий клас, EdTech-платформи). Їх поєднання дозволяє одночасно розвивати мовну та професійну компетентність студентів, формувати навички міждисциплінарної взаємодії, критичного мислення та академічної комунікації. Застосування таких моделей сприяє підготовці конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно діяти у глобалізованому освітньо-професійному просторі.

Оптимізація міждисциплінарної підготовки у закладах вищої освіти потребує системного підходу до інтеграції професійно-орієнтованої англійської мови в освітній процес. Насамперед доцільним є розроблення інтегрованих навчальних програм, що поєднують вивчення англійської мови з опануванням базових і спеціальних дисциплін, орієнтованих на професійну діяльність майбутніх фахівців. У таких програмах важливо передбачати наскрізне використання іноземної мови як засобу доступу до знань, комунікації та дослідницької діяльності.

Рекомендується застосування моделей CLIL, ESP, EMI та LAC, які дозволяють поєднувати засвоєння іншомовних компетентностей із розвитком фахових умінь. Важливим аспектом є залучення інноваційних технологій – гейміфікації, симуляцій професійних ситуацій, VR/AR-середовищ, перевернутого класу, EdTech-платформ і змішаного навчання. Такі інструменти не лише підвищують мотивацію студентів, але й забезпечують формування критичного мислення, академічного письма та навичок міжкультурної комунікації.

Особливу увагу слід приділяти підготовці викладачів до роботи в умовах міждисциплінарності: важливо забезпечити їх методичною та лінгвістичною підтримкою, створити умови для підвищення кваліфікації, обміну міжнародним досвідом та впровадження новітніх методик. Не менш значущим є налагодження співпраці між кафедрами іноземних мов та профільними кафедрами для розробки інтегрованих курсів і спільних навчальних проєктів.

Висновки. Описані нами сучасні підходи до інтеграції професійно-орієнтованої англійської мови у вищій школі України демонструють, що ефективна міждисциплінарна підготовка фахівців стане реальністю лише тоді, коли мовні і фахові компетентності будуть органічно поєднуватися в процесі підготовки конкурентоспроможних фахівців усіх без винятку спеціальностей. Новітні навчальні моделі (ESP, CLIL, EMI) забезпечують цілеспрямоване формування професійної комунікації, академічної грамотності та міждисциплінарних навичок, без яких неможливо стати повноцінним учасником глобалізованого освітнього та професійного простору. Інноваційні технології (проектно-орієнтоване навчання, кейс-методи, VR/AR-симуляції,

EdTech-платформи, гейміфікація) підвищують студентську мотивацію, стимулюють розвиток критичного мислення, вчать працювати в команді та проявляти навички професійного реагування в ситуаціях, які вимагають спеціалізованих знань.

Завдяки міждисциплінарній підготовці з посиленням вивченням англійської мови, випускники ЗВО отримають шанс ефективно працювати в фаховому середовищі й легко адаптуватися до міжнародних стандартів обраних сфер діяльності. Лише так спеціалісти нового покоління, будуть готові до успішної професійної діяльності в контексті глобального простору.

Література:

1. Бакаєва Г., Борисенко О., Зуєнок І., Іваніщева В., Клименко Л., Козимирська Т. та ін. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Київ : Ленвіт, 2005. 119 с.
2. Бідюк Н. Формування міжкультурної комунікативної компетенції у майбутніх фахівців міжнародних відносин. *Вісник Черкаського університету*. 2012. Вип. 135. С. 141–146.
3. Бухінська Т., Гладкоскок Л., Мельник О. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх юристів з використанням інтерактивних технологій. *Молодий вчений*. 2020. № 1 (77). С. 97–101.
4. Галацин К. Гейміфікація як метод оптимізації викладання англійської мови студентам технічних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 27 (1). С. 246–251.
5. Гріччина А. Сучасні методи викладання англійської мови як іноземної у технічних ЗВО та їх запровадження у ХНАДУ. *Актуальні напрями матеріалознавства: збільшення ресурсу конструкцій на основі конвергенції сучасних технологій обробки матеріалів : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 верес. 2020 р.* Харків, 2020. С. 113–118.
6. Івасів Н. Професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства як педагогічна проблема. *Science and Education a New Dimension*. 2017. № 54 (126). С. 21–25.
7. Кирильчук О. Інноваційні підходи до розвитку іншомовної комунікації як базової компетентності студентів філологічних спеціальностей. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 60. Т. 2. С. 147–151.
8. Кобзей Н. Упровадження інноваційних технологій у навчальний процес як один із шляхів модернізації вищої освіти України. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2015. Вип. 41. С. 342–346.
9. Куліш І. М., Корольок Г. О. До проблеми вивчення іноземної мови професійного спрямування як важливої складової професійної підготовки фахівця. *Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки*. 2019. № 1. С. 55–61.
10. Мукан Н., Горохівська Т., Ієвлєв О., Чубінська Н., Кобрин В. Іншомовна комунікативна компетентність: поняттєво-категорійний дискурс. *Академічні візії*. 2023. Вип. 15. С. 1–12.
11. Прус Н., Зінченко О., Лембік С. Роль міжкультурної комунікації у формуванні професійної мовної компетентності. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Том 36 (75). № 1 (2). С. 190–196.
12. Хоменко О. Міждисциплінарна інтеграція як механізм формування професійної мовної особистості. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2019. Вип. 88. С. 144–149.
13. Шикун А. Навчання мови на основі завдань: покращення засвоєння мови за допомогою змістовного спілкування. Принципи та огляд літератури. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи*. 2024. Вип. 98. С. 124–127.

14. Content and Language Integrated Learning (CLIL) URL: https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=40079&lang=ukr&news_code=nova-storinka40079-ukr

15. Smit U. English-medium instruction (EMI). *ELT Journal*. 2023. Vol. 77, Is. 4. P. 499–503. URL: <https://doi.org/10.1093/elt/ccad018>

References:

1. Bakaieva, H., Borysenko, O., Zuienok, I., Ivanishcheva, V., Klymenko, L., Kozymyrska, T. ta in. (2005). Prohrama z anhliiskoi movy dlia profesiinoho spilkuvannia [English language program for professional communication]. Kyiv : Lenvit.

2. Bidiuk, N. (2021). Formuvannia mizhkulturnoi komunikativnoi kompetentsii u maibutnikh fakhivtsiv mizhnarodnykh vidnosyn [Formation of intercultural communicative competence in future specialists in international relations]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu*, 135, 141-146.

3. Bukhinska, T., Hladkoskok, L., Melnyk, O. (2020). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh yurystiv z vykorystanniam interaktyvnykh tekhnolohii [Developing foreign language communication skills in future lawyers using interactive technologies]. *Molodyi vchenyi*, 1 (77), 97-101.

4. Halatsyn, K. (2020). Heimifikatsiia yak metod optymizatsii vykladannia anhliiskoi movy studentam tekhnichnykh spetsialnostei [Gamification as a method of optimizing English language teaching for students of technical specialties]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 27 (1), 246-251.

5. Hrichchina, A. (2020). Suchasni metody vykladannia anhliiskoi movy yak inozemnoi u tekhnichnykh ZVO ta yikh zaprovadzhennia u KhNADU [Modern methods of teaching English as a foreign language in technical higher education institutions and their implementation at KhNADU]. *Aktualni napriamy materialoznavstva: zbilshennia resursu konstruktsii na osnovi konverhentsii suchasnykh tekhnolohii obrobky materialiv : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf.*, 24–25 veres. 2020 r. Kharkiv, 113-118.

6. Ivasiv, N. (2017). Profesiina inshomovna pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z turyzmoznavstva yak pedahohichna problema [Professional foreign language training of future specialists in tourism studies as a pedagogical problem]. *Science and Education a New Dimension*, 54 (126), 21-25.

7. Kyrylchuk, O. (2023). Innovatsiini pidkhody do rozvytku inshomovnoi komunikatsii yak bazovoi kompetentnosti studentiv filolohichnykh spetsialnostei [Innovative approaches to the development of foreign language communication as a basic competence of students majoring in philology]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 60, 147-151.

8. Kobzei, N. (2015). Uprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii u navchalnyi protses yak ody z shliakhiv modernizatsii vyshchoi osvity Ukrainy [Introduction of innovative technologies into the educational process as one of the ways to modernize higher education in Ukraine]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 41, 342-346.

9. Kulish, I., Koroliuk, H. (2019). Do problemy vyvchennia inozemnoi movy profesiinoho spriamuvannia yak vazhlyvoi skladovoi profesiinoy pidhotovky fakhivtsia [On the problem of studying a foreign language for professional purposes as an important component of professional training for specialists]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Serii : Pedahohichni nauky*, 1, 55-61.

10. Mukan, N., Horokhivska, T., Ievliev, O., Chubinska, N., Kobryn, V. (2023). Inshomovna komunikativna kompetentnist: poniattievohokatehoriiniy diskurs [Foreign language communicative competence: conceptual-categorical discourse]. *Akademichni vizii*, 15, 1–12.

11. Prus, N., Zinchenko, O., Lembik, S. (2025). Rol mizhkulturnoi komunikatsii u formuvanni profesiinoy movnoi kompetentnosti [The role of intercultural communication in the formation of professional language competence]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, 36 (75), 190-196.

12. Khomenko, O. (2019). Mizhdystsyplinarna intehratsiia yak mekhanizm formuvannia profesiinoi movnoi osobystosti [Interdisciplinary integration as a mechanism for shaping professional linguistic identity]. Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Pedahohichni nauky, 88, 144-149.

13. Shykun, A. (2024). Navchannia movy na osnovi zavdan: pokrashchennia zasvoiennia movy za dopomohoiu zmistovnoho spilkuvannia. Pryntsypy ta ohliad literatury [Task-based language learning: improving language acquisition through meaningful communication. Principles and literature review]. Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Serii 5 : Pedahohichni nauky : realii ta perspektyvy, 98, 124-127.

14. Content and Language Integrated Learning (CLIL)
https://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=40079&lang=ukr&news_code=nova-storinka40079-ukr

15. Smit, U. (2023). English-medium instruction (EMI). ELT Journal, 4 (77), 499-503, <https://doi.org/10.1093/elt/ccad018>